

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

**Gymnázium J. S. Machara, Brandýs nad Labem - Stará Boleslav,
Královická 668**

Královická 668, 250 50 Brandýs n. L. - St. Boleslav

Identifikátor školy: 600 007 774

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad Praha východ, Biskupská 7, 110 00 Praha 1

Termín konání orientační inspekce: 14., 18., 19., 25. dubna 2000

Čj.	025 117/00-05019
Signatura	oc5zt202

Základní údaje o škole

Gymnázium J. S. Machara zajišťuje víceleté a čtyřleté studium. 11 tříd navštěvuje ve školním roce 1999/2000 315 žáků. Schválené učební obory MŠMT ČR:

79-41-K/001	studium denní	délka studia 4 roky	3 třídy	93 žáků
79-41-K/001	studium denní	délka studia 7 let	2 třídy	59 žáků
79-41-K/001	studium denní	délka studia 8 let	6 tříd	163 žáci

Škola statisticky nevykazuje žáky se specifickými poruchami učení.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk a literatura

Učební plán odpovídá vzdělávacímu programu. Zpracované časově-tematické plány mají obecnou podobu, zachycují obsáhlé tematické celky (chybí konkrétní uvedení probíraných autorů, uměleckých děl, rozpracování kontrolních prací apod.). Koncepce a rozvržení obsahu předmětu dle nových učebních osnov pro celé studijní období (č. j. 20 596/99-22) provedeno není. V několika případech bylo zaznamenáno přesunování tematických celků z ročníku do ročníku (3. ročník, septima - učivo 2. ročníku bylo učeno ve 3. ročníku; ve 3. ročníku bylo v časovém údobí září - březen odučeno pouze 5 hodin jazykového a slohového učiva; ve 2. ročníku byla učena učební látka 1. ročníku, jež byla nevhodně zařazena do učební látky 2. ročníku, plánování literární části učiva je nekonceptní a pro žáky v podávaném časovém sledu velmi obtížné pro správné pochopení souvislostí; veškeré nedostatky nesouhlasí s učební osnovou předmětu č. j. 17 668/91-20 - viz protokol o kontrole). Nesystematičnost vedení plánů učiva vytváří předpoklad pro komplikace při koordinaci výuky v ročnících a kontrolu jejich dodržování. Plánování předmětu je hodnoceno jako nevyhovující, příprava výuky měla průměrnou úroveň.

Personální podmínky jsou na velmi dobré úrovni, všechny hospitace byly provedeny u odborně a pedagogicky způsobilých pedagogů. Jedna vyučující je odborně způsobilá pro školy I. cyklu, předmětu vyučuje převážně na nižší formě studia.

Hospitované hodiny českého jazyka probíhaly v kmenových učebnách se standardním zařízením i uspořádáním. Obecně svým vybavením učebny neumožňovaly realizaci účinného a moderního vyučování. Prostředí učeben žáky nijak nestimulovalo k podnětnější a radostnější práci. Ve všech učebnách (až na výjimku) chyběla didaktická technika, proto nemohla být ke zvýšení názornosti nebo efektivity výuky použita. Počítačovou učebnu využívá k vyučování jedna vyučující (dle zápisů v třídních knihách). Ostatní zápisy dokládají, že tato učebna není obecně k výuce českého jazyka využívána. Žáci mají možnost využívat školní knihovnu, která obsahuje 2 - 3 000 svazků převážně beletrie. Celou rozsáhlou agendu spravuje pověřená vyučující, jež zároveň funguje jako předsedkyně předmětové komise společenských předmětů a organizátorka literárních soutěží včetně naplněného úvazku vyučovacích hodin. Vedení školy nevhodně rozvážilo nerovnoměrné zadávání úkolů pro určité pedagogy (viz kapitola organizování). Materiální a psychohygienické podmínky výuky mají standardní úroveň.

Všechny hospitované hodiny byly dobře připraveny. Organizace vyučování byla však charakteristická konzervativní strukturou, vesměs frontální formou výuky a metodou řízeného

rozhovoru postavenou na dominanci a více či méně postavenou na převažujícím podílu práce učitele. V několika případech byla díky způsobu komunikace učitelů se žáky i tato organizace výuky přes svou jednotvárnost v částech hodiny poměrně účinná, neumožnila však výraznější aktivní účast žáků při výuce a rozvoj kompetencí. Vžitý a známý styl práce vytvářel u žáků pocit klidu a pohody při výuce, ale někdy přecházel až v pasivitu. Při zadávání konkrétního úkolu nebylo přihlédnuto k individuálním schopnostem žáka, úkoly nebyly zadávány diferencovaně. Obecně postrádala výuka českého jazyka invenci, větší pestrost a nápaditost, použití rozmanitých forem a metod práce, technik podporujících účinné zapamatování učiva a rozvíjejících schopnost samostatné práce a spolupráce se žáky. Naopak jako velmi dobrá byla výuka vedená zkušenou vyučující založená na aktivním učení, tvůrčím úkolu, vlastním hodnocení a sebehodnocení, argumentaci a vyjádření vlastního názoru. Žáci okamžitě zpozorněli a zadaných úkolů se zhostili rychle a aktivně.

Opakování probíhalo frontálním způsobem i individuálně. Výsledky některých žáků byly klasifikovány, vyučující se snažili žáky během výuky povzbuzovat a oceňovat jejich snahu. Některým hodinám chybělo ucelené závěrečné shrnutí, utřídění informací do systému a zpětná vazba.

Učebnice a doprovodné pracovní texty byly využívány účelně. Odborná literatura byla zařazena pouze v některých vyučovacích hodinách a sloužila jako zdroj dalších informací k rozšíření již známých poznatků, které byly uvedeny v učebnicích. V hodinách gramatiky byla zaznamenána absence slovníků a jazykových příruček i v případech, kdy by jejich využití bylo účelné a sloužilo k přesné formulaci. Organizace, formy a metody práce jsou v souhrnu hodnoceny jako průměrné.

Převážně frontálně vedená výuka neumožnila účinnější rozvoj komunikativních schopností žáků a jejich jazykové kultury. Vyučující jen výjimečně poskytli žákům výraznější prostor k diskuzi, vyjádření vlastního názoru. V komunikaci dominovali vyučující, kteří tak výrazněji neaktivizovali žáky. Nicméně vzájemná komunikace vyučujících se žáky a vztahy mezi nimi byly pozitivní a přátelské. Některé vyučující důsledně nedbaly na gramaticky správné vyjadřování žáků, nedávaly jim dostatečný prostor pro rozvíjení komunikativních dovedností a nadaným žákům prostor pro seberealizaci.

Hodnocení, motivace, komunikace a interakce jsou hodnoceny jako průměrné.

Z hospitovaných hodin je zřejmá potřeba zkvalitnění a inovace didaktiky zejména v oblasti použitých forem a metod práce. Ke vzájemné výměně zkušeností, koordinaci, odbornému růstu učitelů apod. chybí ve škole odborná organizační struktura vyučujících českého jazyka.

Celkově měla sledovaná výuka českého jazyka a literatury průměrnou úroveň.

Základy společenských věd, Občanská výchova

Obsah a časová dotace výuky byly v souladu se vzdělávacím programem školy. Časově-tematické plány jsou zpracované spíše v obecnější rovině pro větší tematické celky. Rozpracování osnov do plánu a kontinuální návaznost výuky pro jednotlivé ročníky dle nových učebních osnov (č. j. 20 596/99-22) vypracována není. Jelikož předmětu vyučuje několik vyučujících včetně odborně neaprobovaných, chybí této oblasti jasná koncepčnost a nastolená jednotná strategie. Vyučující měli výuku připravenou a rozčleněnou do jednotlivých fází vyučovacích hodin. Celkově má oblast plánování a přípravy výuky průměrnou úroveň.

Předmětu vyučuje pět vyučujících s pedagogickou způsobilostí. Čtyři vyučující nezískali pro předmět odbornou způsobilost, jedna z vyučujících předmět studuje. Jediná vyučující

odborně a pedagogicky způsobilá vyučuje nejrozsáhlejší část této výuky. Personální podmínky výuky mají ještě vyhovující úroveň.

Ze zhlédnutí výuky bylo patrné, že materiální podmínky jsou pouze vyhovující. Ve velmi malém počtu hodin se pracovalo s odbornými publikacemi a názorným příkladem. Předmět se vyučuje v kmenových třídách, klasických učebnách, pro výuku tohoto předmětu nepodněných (klasické uspořádání lavic bez možnosti navázat bližší kontakt charakteristický pro určité tematické celky předmětu je nevhodné). Didaktická technika, jež by právě v této výuce byla velmi nápomocna pro pochopení souvislostí, používána nebyla. Pouze ze zápisů v třídní knize lze vyčíst, že zkušená vyučující předmětu využívá se žáky při zadávání určitých úkolů Internet. Psychohygienické podmínky nejsou ve všech třídách zcela optimální (třída septima má zařazen předmět ve dvou dnech za sebou). Výuka společenskovedního semináře probíhající v pátečních odpoledních hodinách několikrát odpadla. Materiální a psychohygienické podmínky mají pouze vyhovující úroveň.

Základním kladem všech hospitovaných hodin byla velmi dobrá profesionální odbornost pedagogů včetně neaprobovaných učitelů. Příprava vyučování byla promyšlená v oblasti logického vysvětlení a dobře podaného výkladu. Méně se již dařila samotná práce se žáky vzhledem k jejich aktivní činnosti, podílu na modelových situacích, dostatečně vytvořeném rozsahu jejich kompetencí a především v malém působení na formativní stránku jejich osobnosti. Výuka byla charakteristická frontální formou práce a střídáním metody řízeného rozhovoru se souběžným zápisem žáků. V některých hodinách tvořila dominantu výborně provedená přednáška vysokoškolského stylu bez poskytnutí prostoru k výraznější aktivní účasti žáků při výuce. Za žáky byly vyslovovány názory, domněnky, hledání cest, v několika úsecích byly předávány hotové informace. Žáci se stali pouhými zapisovateli informací, myšlenek a úvah pedagoga. V dalších hodinách, v nichž se vyučující snažily zapojit žáky do kolektivní práce, nebyla tato činnost dostatečně zvládnuta, vznikl určitý zmatek, kterému vyučující čelila vlastním výkladem, vysvětlováním poznávaného. Celkově vyučování postrádalo větší pestrost a nápaditost, použití efektivnějších forem činností, které by rozvíjely schopnost samostatného myšlení, názorovou vyspělost a pozitivní formování studenta. Výuka vedená zkušenou vyučující byla založena na dobré práci se skupinou respektující individuální potřeby a schopnosti žáků; vyučující uměla velmi dobře nastínit úkol, vhodně jej korigovat, vymezit jasné a účinné mantinely pro tvůrčí práci, funkčně využívala návodný materiál. V několika úsecích se jí ale nasazená forma efektivní práce vymykala a sklouzávala k frontální práci podpořené jejím samostatným výkladem. Organizace, formy a metody výuky měly celkově průměrnou úroveň.

V průběhu vyučování byli žáci motivováni především na nižším gymnáziu a v hodinách zkušené vyučující, byli hodnoceni známkou, pochvalou, povzbuzením. Frontální práce postavená na dominantní roli učitele průběžnou motivaci postrádala včetně hodnocení práce žáků, protože v hodinách jim nebyl umožněn prostor pro vlastní výstup. Motivace a hodnocení mají celkově průměrnou úroveň.

Prostor pro vyjádření názorů, vlastní prožitky a zkušenosti žáků byl vytvářen v efektivně vedených hodinách. Žáci měli dobré vědomosti, jejich vystupování bylo kultivované a stylisticky vyrovnané. Nastolená pravidla komunikace byla respektována. Interakce a komunikace měly velmi dobrou úroveň.

Sledovaná výuka společenských věd měla celkově průměrnou úroveň.

Dějepis, Seminář z dějepisu

Časová dotace předmětu je v souladu s učebními osnovami. Předložené tematické plány byly zpracovány různým způsobem. Uváděly časovou posloupnost témat, konkretizovaly obsah učiva, ale nedostatečně přesně diferencovaly náplň učiva pro jednotlivé ročníky školy. V některých případech pouze kopírovaly učební osnovy. Chybně je pojata náplň a obsah semináře z dějepisu vyučující, která má s výukou tohoto předmětu krátkou zkušenost. Seminář pouze kopíruje osnovy povinného předmětu dějepisu. Časový plán předložen nebyl, zápisy v třídních knihách uvádějí pouze učivo povinného předmětu. Tematické okruhy, předložené učební osnovou předmětu č. j. 17 668/91-20, nejsou rozpracovány a učeny (viz protokol o kontrole).

Stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělávání. Vedení školy umožňuje žákům navštěvovat odborný seminář dějepisu a vykonat maturitní zkoušku. Plánování a příprava výuky mají ještě vyhovující úroveň.

Všichni pedagogové, kteří učí dějepis, splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Personální podmínky jsou vynikající.

Činnost předmětové komise vychází z úkolů školy a je zaměřena na systematickou přípravu žáků na soutěže s historickou tematikou. Jednotliví členové komise dějepisu pracují spíše individuálně, společně se nepodílejí na korekci tematických plánů a zapracování změn, které se týkají rozvržení témat mezi jednotlivými ročníky. Členové předmětové komise nespolupracují při využívání netradičních metod a forem práce ve vyučování, při předávání metodických rad, což se částečně negativně projevuje ve vyučovacím procesu. Sledované vyučovací hodiny byly charakteristické stereotypním způsobem práce, který negativně ovlivňoval aktivitu žáků.

Prostorové podmínky pro výuku jsou dobré, předmět je vyučován v klasických učebnách, které jsou vybaveny standardním opotřebovaným žákovským nábytkem a nevytvářejí podnětné prostředí pro výuku předmětu (informativní nástěnka, výtvarná reprodukce). Některé vyučovací hodiny jsou situovány do odborné učebny dějepisu a zeměpisu, která je přímo propojena s dějepisným kabinetem, proto lze operativně využít pomůcky a didaktickou techniku, která je zde k dispozici. V samotné odborné učebně je instalován zpětný projektor, který nebyl v žádné sledované hodině využit. Materiální podmínky jsou velmi dobré, jejich využití průměrné.

Zvolené metody a formy práce jednotlivých vyučujících se velmi rozdílným způsobem podílely na účelném a efektivním využití času vyučovacích hodin. V některých hodinách zvolil pedagog řízený rozhovor nejen při zkoušení, ale i při probírání nového učiva. Tak bylo nenásilně využito znalostí z předcházejících vyučovacích hodin, ale také poznatků z jiných předmětů, na které bylo nové učivo aplikováno. Na základě získaných vědomostí v průběhu studia dovedli žáci vyvozovat obecné poznatky. Vyučovací hodiny byly dynamické a svižné, ale byly organizovány vždy stejným způsobem. Tento styl výuky dovedla akceptovat většina žáků ve třídě, kteří se také do vyučování aktivně zapojovali, pro část žáků byl však tento styl výuky málo motivující, proto byl jejich postoj k vyučování pasivní. Vyučující nehledal způsob, jak je do vyučování aktivně začlenit, jak udržet jejich pozornost.

Při vyučovacích hodinách, které byly organizovány klasickým způsobem, byla věnována individuální pozornost pouze zkušeným žákům, ostatní žáci pasivně přihlíželi. Při následném probírání nového učiva převládal výklad vyučující bez aktivního zapojení žáků třídy. Nové učivo bylo žákům pouze předkládáno. Nedostatečně bylo využito znalostí žáků z jiných předmětů, učivo nebylo aktualizováno ani ve velmi vhodných případech (fašismus, neofašismus).

Učebnice a dějepisné atlasy a doprovodné texty byly využity účelně. Při analýze historického

dokumentu dokázali žáci konkrétní poznatky zobecnit a podařilo se jim pod vedením vyučujícího vyvodit dějinné souvislosti. Oproti tomu velmi vhodně zvolená videoukázka a reprodukováná část seminární práce žáka školy nebyly sice k rozboru a další práci využity, ale posloužily vyučující jako emotivní motivační prvek ve vyučování. Organizace, metody a formy výuky práce měly průměrnou úroveň.

Prověřování vědomostí probíhalo písemnou formou a ústním zkoušením a výsledná klasifikace byla vždy veřejně oznámena. Motivace a hodnocení jsou hodnoceny jako standardní.

Zvolené metody a formy práce vyučování dějepisu vedou žáky nejen k reprodukci získaných poznatků, ale i k postupnému utváření vlastního názoru, ke schopnosti myšlenky formulovat a sdělit. Pokládáním konstruktivních otázek je u žáků rozvíjeno logické myšlení. Žáci nejsou systematicky vedeni ke kultivovanému jazykovému projevu. Interakce a komunikace jsou hodnoceny průměrně.

Během výuky semináře z dějepisu byly dodrženy seminární metody a formy práce. Motivace žáků byla pozitivní, velká část žáků se chce dějinami hlouběji zabývat po absolvování střední školy. Výuka byla založena na práci s odbornou literaturou a informacemi, umění vyhledávat podstatné zadáváním samostatných úkolů.

Při výuce dějepisu jsou pozitiva i negativa v rovnováze. Celkově je sledovaná výuka dějepisu hodnocena jako průměrná.

Cizí jazyky

Ve škole jsou vyučovány anglický, německý, francouzský a latinský jazyk. Časová dotace uvedených předmětů odpovídá schválenému učebnímu plánu čtyřletého a osmiletého (víceletého) gymnázia.

Členění učiva do jednotlivých ročníků se opírá hlavně o používané učebnice a je třeba jej dát do souladu s posledními schválenými osnovami. Po zjištění poslední inspekce vedení školy v současné době vyžaduje tematické plány jednotlivých vyučujících. Nejsou však vedením školy schváleny, navíc se jedná o obsahy učebnic, bez bližší časové specifikace a bez určení časové dotace jednotlivým tématům. Takové plány vyučujícím neslouží jako pracovní materiál, jsou formální a nefunkční.

Vzhledem k tomu, že většina vyučujících vede některé třídy víceletého gymnázia po celou dobu školní docházky, je zaručena kontinuita výuky a použití konkrétních řad učebnic. Přesto, že několik ze zhlédnutých hodin bylo věnováno opravám čtvrtletních kontrolních prací (latinský, anglický jazyk) a některé byly vzhledem k onemocnění vyučující spojeny (německý, anglický jazyk), přistupovaly vyučující k hodinám svědomitě, s konkrétními cíli. Výuka byla promyšlená a dobře strukturovaná. Snahou všech vyučujících bylo ukázat maximum svých schopností, někdy i na úkor žáků. Plánování a příprava zhlédnutých hodin byla velmi dobrá až průměrná.

Výše uvedené pozitivní zjištění je umožněno mimo jiné vysoce kvalitním personálním složením a erudicí vyučujících všech jazyků. V současné době jsou jazyky vyučovány 100% kvalifikovaně, a proto je personální zajištění vynikající.

V částečném protikladu s tímto stavem jsou nedostatečné materiální podmínky. Škola nemá odbornou jazykovou učebnu, výuka probíhá v tzv. „knihovně“, kde dříve byla jazyková laboratoř, nebo v kmenových třídách. Prostředí prakticky všech tříd je nezařízené, neestetické a nenavozuje motivaci pro výuku cizích jazyků. Vyučujícím schází možnost koncentrace pomůcek, jejich snadná dostupnost a použitelnost. Přesto, že škola má zpětné projektořy, nejsou vzhledem k problematickému transportu vůbec využívány. Názornost výuky byla malá,

omezila se na použití videa (francouzština) a magnetofonu (takřka všechny hodiny).

Škola má dostatek slovníků, jejich použití bylo zaznamenáno pouze v jedné hodině angličtiny. Počítačové výukové programy škola také vlastní, dle zápisů v třídních knihách jsou používány, v průběhu inspekce jich však nebylo využito. Materiální a psychohygienické podmínky jsou celkově průměrné.

Způsob organizace, zvolené metody a formy výuky byly v některých hodinách poznamenány mimo jiné i neočekávanými změnami v organizaci suplování (dvě hodiny angličtiny a jedna němčiny), kdy vyučující musely pracovat se dvěma, často rozdílnými skupinami. Převládající bylo jednoznačně frontální vyučování, v několika hodinách angličtiny a němčiny byla k vidění skupinová práce. Hodiny anglického jazyka byly obecně více variabilní a pro žáky zajímavější.

Kromě výjimek kladly vyučující jen malý důraz na průběžnou a systematickou kontrolu výslovnosti, byť všechny jsou v této oblasti žákům kvalitním vzorem. Užití spellingu bylo málo časté a náhodné. Oblast organizace, forem a metod práce byla průměrná.

Motivace a hodnocení představují slabinu ve většině středních škol a toto gymnázium není výjimkou. Většina hodin postrádala úvodní motivaci a seznámení žáků s předmětem a cíli dané hodiny. Chybělo průběžné hodnocení žákovské úspěšnosti a neúspěšnosti a celkové vyhodnocení dosaženého stupně znalosti. Na druhé straně v hodinách, ve kterých byly opravovány kontrolní práce, vyučující rozebraly úspěšnost a hlavní nedostatky jednotlivých prací.

Zkoušení, které bylo registrováno, se zaměřilo hlavně na závěrečné předmaturitní opakování. Znamky byly korektní a odpovídaly znalostem žáků, nedostatečné však bylo formativní zhodnocení žákova výkonu před spolužáky. Úkoly v hodinách, stejně jako ojedinělé domácí úkoly, nebyly diferencovány. V jedné hodině (latina) byla k vidění výborná práce s chybou a posilování mezijazykových vztahů. Oblast motivace a hodnocení byla průměrná.

Naopak oblast interakce a komunikace byla velmi dobrá a patří k nejsilnějším stránkám výuky cizích jazyků. Dohodnutá pravidla jednání jsou všeobecně známá, akceptovaná a respektovaná. Žáci berou vyučující jako odborníky, zdroj informací a vzor pro nápodobu výslovnosti. Vzájemné vztahy jsou pozitivní, žáci se v případě nejasností nebáli zeptat. Prostor pro diskuzi byl dostatečný, většímu podílu konverzace však bránily množství a hloubka učiva, někdy i přemíra informací, které vyučující žákům předávají.

V průběhu inspekce bylo hospitováno v jedné hodině latiny, ve dvou hodinách francouzštiny, čtyřech hodinách němčiny a šesti hodinách angličtiny. Z uvedeného počtu byly 3 hodiny velmi dobré a ostatní průměrné.

Na základě výše uvedeného ČŠI konstatuje, že klady a záporny byly v této skupině předmětů přibližně v rovnováze. Výuka sledovaných hodin cizích jazyků byla průměrná.

Matematika

Předmět je ve škole vyučován podle čtyř typů učebních plánů. Ve všech ročnících jsou respektovány týdenní hodinové dotace s tím, že u některých ročníků ředitel školy v rámci svých kompetencí hodinové dotace zvýšil. Vyučující většinou nemají zpracovány časové tematické plány, které by sloužily k systematickému rozvržení učiva a potřebné kontrole jeho obsahu. Tematické plány nejsou zpracovány ani pro třídy prima, kvinta a první ročník tak, jak je doporučeno novým učebním plánem a osnovami č.j. 20 596/99-22 pro celý osmiletý resp čtyřletý studijní cyklus. Vzdělávací proces není kontrolován, učitelé se řídí svými zkušenostmi

a pedagogickou erudicí. Inspekční činností bylo zjištěno, že např. ve třídách tercie a kvarta je vyučována, procvičována a zkoušena látka, která je obsahem učiva vyšších ročníků. Ve druhém ročníku není a do konce roku nebude vyučována kapitola Stereometrie, podle vyjádření vyučující, bude přesunuta do semináře z matematiky (viz protokol o kontrole). Výuka na nižším gymnáziu je ovlivněná obsahem učebnic. Příprava pedagogů na jednotlivé hodiny je rutinní, bez hlubšího promyšlení obsahu výuky a k němu odpovídajících metod a forem práce. Plánování a příprava výuky má citelně slabá místa.

Výuka byla sledována ve dvanácti hodinách u čtyř odborně a pedagogicky způsobilých vyučujících. Většina výuky probíhá v nepodnětně vybavených kmenových třídách, bez zajištění jakékoliv didaktické techniky. Škola nemá odbornou učebnu pro výuku matematiky. Nejvhodnější učebnou, posluchárnou, je učebna fyziky. Vyjma této učebny nejsou ostatní třídy vybaveny audiovizuální technikou. Učebna výpočetní techniky není uzpůsobena pro výuku celé třídy, k výuce matematiky je využívána sporadicky. Žádná ze tříd není při výuce dělena na skupiny. Personální podmínky jsou z hlediska kvalifikovanosti učitelů vynikající, žádný z vyučujících se však ve své odbornosti dále nevzdělává. Materiální zabezpečení výuky má výrazné nedostatky.

Ve všech sledovaných hodinách byla prezentována frontální výuka bez využití didaktických pomůcek. Vyučující vystačí pouze s křídou (fixy) a tabulí. Na nižším gymnáziu jsou využívány učebnice, na vyšším gymnáziu pouze cvičebnice na procvičování látky. Žáci vyššího gymnázia nejsou v případě nepochopení látky vedeni k práci s knihou. Výraznější aktivizace žáků byla zaznamenána pouze u jednoho vyučujícího. V ostatních hodinách převládá kontrolní činnost učitele soustředěná na žáka u tabule, ostatní žáci jsou dle individuální potřeby aktivní či pasivní. Žáci nebyli důsledně vedeni ke schopnosti aplikovat učivo. Předávání učiva výkladem bylo zaznamenáno pouze v jedné sledované hodině v rozsahu 20 minut. Obsahem ostatních hodin bylo procvičování, opakování a kontrola znalostí. Celkově nízká efektivita výuky je u některých vyučujících kompenzována zadáváním práce na doma. Vnitřní diferenciací žáků jak ve výuce, tak v zadávání domácí práce není využívána. Organizace, metody a formy práce mají celkově citelně slabá místa.

Žáci byli většinou na začátku seznámeni s obsahem hodiny. Tam, kde převládá monolog vyučujících, vytrácela se i průběžná motivace a aktivizace. Zcela chyběla a to ve všech hodinách aktualizace učiva vzhledem ke zkušenostem žáků. Z poskytnutých pololetních a čtvrtletních písemných prací bylo zjištěno, že vyučující neprovádí důslednou analýzu prací s vyhodnocením a závěry pro svoji další činnost. Znamka je chápána jako jednostranná klasifikace znalostí žáka a zároveň jako motivační prostředek pro samostudium. Motivace a hodnocení žáků je celkově na průměrné úrovni.

Komunikace mezi žáky a vyučujícími se řídila zaběhnutými pravidly. Velmi často byla ve středu dění vyučující, žáci komunikovali holou větou a téměř neslyšně. V menší části hodin se vyučujícímu dařilo vést žáky metodicky k vyvozování postupů, závěrů a tím i k účelnému rozvoji komunikativních dovedností. Interakce a komunikace byla ve sledovaných hodinách na průměrné úrovni.

Sledované hodiny předmětu matematika byly hodnoceny v rozmezí velmi dobrá až po výuku s výraznými nedostatky. V celkovém hodnocení vyučovacích hodin převažují citelně slabá místa.

Biologie a geologie, Biologie, Seminář a cvičení z biologie (volitelný předmět)

Hodinová dotace přidělená předmětům biologického charakteru je v souladu s MŠMT ČR schválenými učebními plány vzdělávacích programů, disponibilními hodinami je posílena výuka v některých ročnících. Učivo obsažené v učební osnově bylo vyučujícími převedeno do podoby časově tematických plánů práce pro úvodní ročníky, tzn. primu osmiletého studia a první ročník studia čtyřletého, kvintu osmiletého studia. V ostatních ročnících je využíváno starší rozpracování. Výuka předepsaných laboratorních cvičení je po dohodě s vedením školy plánována do měsíců května a června letošního roku. Pro vlastní práci měli vyučující k dispozici písemné podklady.

Oblast plánování a přípravy je hodnocena velmi dobře.

Personální zajištění výuky je vynikající; vyučující splňují podmínky odborné i pedagogické způsobilosti pro výuku na tomto typu školy; jeden vykazuje dlouhodobou (více než 30 roků), druhá kratší pedagogickou praxi.

Materiální podmínky pro biologické předměty jsou rovněž na velmi dobré úrovni: k dispozici je odborná pracovna využívaná současně pro realizaci laboratorních cvičení. Pracovna je velmi dobře vybavena názornými pomůckami, dále funkční a v procesu využívanou AVT, pro praktické úlohy využívají žáci laboratorní pomůcky v dostatečném množství i kvalitě. Moderními prostředky výuky (např. spojení mikroskopu s PC technikou) škola vybavena není.

Vyučovací hodiny jsou s výjimkou SCB zařazovány do dopoledního sledu vyučování, i když někdy až na jeho závěr; je patrná snaha respektovat psychohygienické zásady. Podobně ve stavbě hodin nebyly zjištěny nedostatky.

Oblast personálního zabezpečení je hodnocena jako vynikající; materiální a psychohygienické podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Hospitace se uskutečnily celkem v pěti hodinách předmětů u obou vyučujících. Hodiny se vyznačovaly aktivním přijímáním nových poznatků žáky, kdy sami na základě buď podkladů nebo vlastní objevitelské práce objevovali, chápali, usuzovali na vztahy, souvislosti. Častým zařazováním problémových úloh byli žáci dobře aktivizováni a nuceni spolupracovat. Metody a formy, stejně jako tempo práce byly odlišné v závislosti na věku žáků: u žáků nižšího gymnázia byla využívána jejich soutěživost, naopak žáci vyššího gymnázia se učili a poté i dokázali vhodně formulovat své samostatné závěry. Podobně byly přizpůsobeny používané názorné pomůcky, přírodniny, další zdroje informací. Ve volitelném předmětu byly využity seminární formy práce, které žáci zúročí v průběhu dalšího studia na vyšším stupni. Úroveň odborných znalostí i pedagogických dovedností obou vyučujících byla vysoká, dokazovali své umění pracovat jak s žáky na nižším, tak na vyšším gymnáziu efektivními postupy.

Organizace, metody a formy práce jsou hodnoceny jako vynikající.

Ve zhlédnutých hodinách byla využívána jak vstupní, tak častá průběžná motivace pro výuku. Převažovalo pozitivní hodnocení žákovských výkonů, klasifikace byla oznámena a zdůvodněna.

Oblast je hodnocena jako velmi dobrá.

Interakci a komunikaci byl v takto vedených hodinách dáván mimořádný prostor, žáci byli pro své učitele uznávanými partnery, nebáli se formulovat někdy i neúplné závěry, výsledkem práce pedagogů byla velmi dobrá komunikativnost žáků nejvyšších ročníků.

Oblast je hodnocena jako vynikající.

Celkově je úroveň výuky biologických předmětů hodnocena jako vynikající.

Chemie

Počet hodin přidělený předmětu a jeho obsah je v souladu s MŠMT ČR schválenými učebními dokumenty. Rozpracování učiva do jednotlivých ročníků bylo provedeno podobně jako v biologii, tzn. pro primu, kvintu a první ročník čtyřletého studia. Výuka předepsaných laboratorních cvičení dosud neprobíhá, dle sdělení zástupkyně ředitele školy se tato realizují v měsíci květnu a červnu tohoto roku. Promyšlenost postupů při rozplánování učiva svědčila o dobré přípravě na výuku.

Oblast plánování a přípravy je hodnocena jako velmi dobrá.

Předmětu vyučují dva pedagogové, oba splňují podmínky odborné i pedagogické způsobilosti ve střední škole, jeden s mnohaletou a druhý s kratší pedagogickou praxí.

Materiální podmínky pro teoretické, tak praktické vyučování jsou velmi dobré. Ve škole je zřízena odborná pracovna předmětu, na níž navazuje kabinet sousedící s laboratorní, skladem chemikálií a pomůcek. Úroveň vybavení jak pomůckami, tak chemikáliemi je dobrá a umožňuje plnit vzdělávací program v požadovaném rozsahu i kvalitě. Hodiny jsou v rozvrhu zařazovány na začátek dopoledního sledu, tím jsou respektovány a dodržovány psychohygienické požadavky; struktura některých hodin nebyla příliš vyvážená.

Personální podmínky jsou hodnoceny jako vynikající, oblast materiálních podmínek je hodnocena jako velmi dobrá. Psychohygienické podmínky mají průměrnou úroveň.

Byly navštíveny celkem čtyři hodiny u obou vyučujících. Vlastní metody a formy práce se poměrně odlišovaly. U jednoho vyučujícího převažovalo aktivní předávání nových poznatků, kdy žáci byli dobře aktivizováni a zainteresováni v procesu, dokázali sami vyvozovat závěry a prokazovali schopnost orientace v probírané problematice. Díky promyšlenému postupu, schopnostem reagovat na situaci, byla efektivně využita celá vyučovací jednotka. Oblast metod a forem jeho práce je hodnocena jako velmi dobrá. Motivace a hodnocení byly na dobré úrovni, komunikace rovněž.

Druhá vyučující upřednostňovala klasicky pojaté vyučování se svou dominantní rolí. Po frontálně pojatém zopakování následovalo seznámení s novou látkou převážně výkladem vyučující, málo byly využité aktivizační prvky. Pozitivně působily ukázky jednotlivých probíraných chemických látek, snaha využívat mezipředmětové vztahy a občas i žákovské vědomosti. Procvičení a shrnutí probíraného učiva na závěr nebylo vždy zaznamenáno. Absencí využití didaktické techniky byl neefektivně využit vyučovací čas.

V organizaci, metodách a formách práce byl zjištěn soulad pozitiv a negativ, oblast je hodnocena průměrně.

Motivaci a hodnocení nebyl dáván v hodinách přílišný důraz, občas se objevila průběžná motivace aktualizací učiva. Oblast je hodnocena jako ještě vyhovující.

Komunikativní dovednosti rozvíjeli žáci poměrně málo; interakce svědčila o vzájemném respektování se obou subjektů. Oblast je hodnocena průměrně.

Celkově je výuka hodnocena jako velmi dobrá až průměrná s převažujícím hodnocením průměrným.

Tělesná výchova

Škola disponuje menší tělocvičnou, malým gymnastickým sálem a třemi venkovními hřišti v areálu školy. Vynikající je hřiště na odbíjenou opatřené umělým povrchem. Vybavení učebními pomůckami odpovídá potřebám výuky. Ta je zabezpečována třemi vyučujícími z nichž jedna není pro výuku na vyšším gymnáziu odborně kvalifikována. Materiální a personální podmínky jsou na velmi dobré úrovni.

Vyučující nemají zpracovány aktuální časově tematické plány, učební proces organizují nahodile bez systematického rozvržení obsahu učiva, časových dotací, postupnosti a výstupních cílů. Náplň hodin je vedena intuitivně někdy s ohledem na přípravu na sportovní soutěže. Plánování a příprava výuky má citelně slabá místa.

Nadstandardem je každoroční příprava a realizace sportovního memoriálu pro žáky všech tříd.

Ve sledované výuce všechny vyučující prokázaly schopnosti kvalitního vedení s respektováním pedagogických zásad. Úvodní část nepostrádala rozcvičení (protahení), v hlavní části byly prezentovány metodické postupy s názornými ukázkami pohybu, závěrečná část vedla ke zhodnocení a ke zklidnění. Organizace, formy a metody práce byly na velmi dobré úrovni.

Žáci byli vždy seznámeni s cílem výuky, v průběhu byla opakovaně vyhodnocována kvalita jejich výkonu. Aktivita a snaha byla charakteristickým znakem přístupu žáků. Motivace, hodnocení, interakce a komunikace ve vztazích učitel-žák byla na velmi dobré úrovni.

Součástí výuky tělesné výchovy je pořádání lyžařských kurzů. Z dokumentace letošních dvou kurzů vyplývá, že není respektován pokyn MŠMT čj. 24 799/93-50, chybí program kurzů schválený ředitelem školy, nejsou respektovány početní zásady personálního zabezpečení kurzů, byl porušen zákoník práce (viz protokol o kontrole). V dokumentaci chybí doklady o způsobilosti zdravotníků kurzu.

Celkově je výuka hodnocena jako průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

ČŠI hodnotí plánování a přípravu výuky stupněm průměrným; předměty matematika, český jazyk a literatura, tělesná výchova mají v oblasti plánování výrazné nedostatky. Personální podmínky výuky jsou z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti velmi dobré až vynikající. Stěžejní oblastí při posuzování kvality sledované výuky je velmi dobrá odborná erudovanost pedagogů. Výuka sledovaných předmětů probíhá po stránce materiálně technické v různých podmínkách; od velmi dobrých (odborné učebny biologie, chemie, fyziky) až po nevyhovující, kdy absentuje učebna matematiky, kvalitní jazykové učebny. Velkým nedostatkem pro školu je absence žákovské studovny, tento nedostatek je kompenzován alespoň standardně vybavenou žákovskou knihovnou. Některé kmenové učebny, v nichž se povětšinou odehrává výuka, svým nefunkčním charakterem obecně neumožňují pedagogům realizaci efektivní výuky. Psychohygienické podmínky jsou průměrné. Organizace, formy a metody výuky jsou průměrné, převážně nepodporují aktivní práci žáků a nejsou účinné pro rozvoj jejich kompetencí. Motivace a hodnocení jsou na průměrné úrovni, nejsou vždy promyšlené a používané účelně a systematicky. Úroveň interakce a komunikace je často ovlivněna tradiční organizací výuky s dominantní rolí učitele, je však charakteristická demokratickou vzájemnou komunikací a přátelskou interakcí pedagogů a žáků, je na velmi dobré úrovni.

Celkově je kvalita vyučování ve sledovaných předmětech na průměrné úrovni.

Plánování

Vzdělávací koncepce školy do r. 2002, písemně zpracovaná ředitelem školy v roce 1997, deklaruje tři probíhající studijní cykly na škole (osmiletý, sedmiletý, čtyřletý), kdy důraz je kladen na osmiletý studijní cyklus. Hlavní prioritu dokumentu tvoří vymezení základního postavení školy - gymnázia v soustavě škol včetně formulování konkrétních výchovně-vzdělávacích cílů. Vymezení oblastí rozvoje poznání, získání dovedností a působení na postoje a hodnotový systém studentů jsou základním posláním nejen každého gymnázia, ale především každé školy. Obecně platné vzdělávací cíle jsou rozšířeny o konkrétní možnosti a následně i prostředky, které slouží k jejich dosažení (výuka jazyků - za základní jazyk je považována angličtina, od sekundy by měl být vyučován další cizí jazyk; od kvarty bude zavedena výuka latiny a deskriptivní geometrie; výuka dějepisu, chemie a biologie by měla být prodloužena do oktávy). Oblast obsahu vzdělávání je koncepčně promyšlená, ale od roku 1997 nejsou uvedeny metody, formy a prostředky plnění, chybí časový horizont, personální a materiální zabezpečení. Prokazatelně není prováděno ani vyhodnocování průběžné realizace a případné pozitivní výsledky (např. zda má zvolená struktura předmětů a využití disponibilních hodin vliv na přijetí absolventů gymnázia na vysoké školy apod.). S pedagogickým sborem byla dlouhodobá koncepce školy projednána na pedagogické radě v roce 1997. Další pedagogické rady se touto otázkou nezabývají.

Ředitel školy po jejím převzetí v roce 1991 měl stanoveny dva prioritní cíle - stmelit pedagogický sbor a učinit z něj funkční jednotku, získat žáky pro vzdělávání a pro studium prolínající se celým životem mladého člověka. Z vlastního pohledu vidí ředitel školy oba cíle jako splněné.

Střednědobé plánování je nastíněno v písemném dokumentu *Organizační zajištění školního roku 1999 - 2000*. Roční plán vytyčuje nejen organizaci školního roku, přehled významných akcí, ale i personální zabezpečení, vymezení organizačně-funkčních oblastí spolu s určením odpovědných osob. Plán je přehledný, jeho obsah vymezuje konkrétní úseky činnosti školy; u stanovených úkolů a akcí chybí určení osobní odpovědnosti za plnění.

Krátkodobé (týdenní) plány vycházejí z plánu ročního a po stránce obsahu, termínů i vymezené odpovědnosti jsou konkrétní.

Plán kontrolní činnosti na školní rok není zpracován.

Výuka je plánována dle schválených učebních dokumentů MŠMT ČR. Ředitel školy má zpracovaný modifikovaný učební plán se čtyřletým, sedmiletým a osmiletým studijním cyklem pro každý ročník včetně zařazení disponibilních hodin. Učební plán odpovídá schváleným učebním plánům MŠMT ČR.

Učební osnovy, dle kterých probíhá výuka na škole, vycházejí ze schválených učebních dokumentů MŠMT ČR:

prima, kvinta, 1. ročník - učební osnovy schválené MŠMT ČR č. j. 20 596/99-22 s platností od 1. 9. 1999

sekunda - kvarta - osnovy pro ZŠ schválené MŠMT ČR pod č. j. 187 30/91-20 s platností od 1. 9. 1991 a upravených jako vzdělávací program základní školy pod č. j. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996

septima, oktáva, 2. ročník, 3. ročník - osnovy pro čtyřletá gymnázia schválené MŠMT ČR (č. j. 17 668/91-20; č. j. 20 893/91-35; č. j. 20 973/91-35; č. j. 25 404/94-23; č. j. 27 564/84-210.

Nabídka volitelných předmětů je žáky využívána v posledních dvou ročnících studia. Žáci mají možnost volby ze 12 volitelných předmětů. Na škole v letošním školním roce probíhá výuka 9-ti volitelných předmětů. Velkou výhodou je vstřícné sestavení rozvrhu hodin tak, aby žáci mohli vytypované semináře navštěvovat i nepovinně. Semináře jsou rovnoměrně rozděleny mezi humanitní a přírodovědné předměty. Na škole pracuje jeden nepovinný předmět *sborový zpěv*. Dále spíše z iniciativy vyučujících probíhají zájmové kroužky sportovního charakteru, které nejsou úředně evidovány, ani pravidelně odměňovány. Žáci mají možnost každodenního přístupu na *Internet* v pevně stanovených hodinách, které jsou dostatečně rozčleněny do dopoledních a odpoledních hodin. Nabídka volitelných předmětů je vzhledem k počtu tříd v posledních ročnících dostatečně široká. Škála volby nepovinných předmětů a zájmových útvarů je nevyhovující. Malá nabídka zájmových útvarů byla samotnými žáky hodnocena spíše negativně. Hlavním argumentem byla jejich případná vlastní seberealizace v různých oborech lidské činnosti.

Časově-tematické plány učiva jsou ve sledovaných předmětech zpracovány, z hlediska formální i obsahové kvality, využitelnosti i kontrolovatelnosti nejsou optimální.

Systém plánování je vytvořen, jeho kvalita, rozsah a účelnost mají negativa a pozitiva v rovnováze, je hodnocen jako průměrný.

Organizování

Ředitel školy byl jmenován do funkce na základě konkurzního řízení od 1. 8. 1991, poté znovu k 31. 7. 1997. Zástupkyně ředitele školy byla jmenována do funkce ředitelem školy od 1. 8. 1997.

Dokument *Organizační řád* byl vydán ředitelem školy 1. září 1994. Vymezuje předmět činnosti organizace. V některých částech se nacházejí nesrovnalosti a rozpory. Jmenovacím dekretem byla jmenována zástupkyně školy, ale pracovní náplň jí nebyla vymezena. Řád uvádí zástupce pro výchovnou a ekonomickou činnost, ale pro školu byla jmenována pouze jedna statutární zástupkyně ředitele školy. Jestliže by se na ní vztahovala pracovní náplň vymezená řádem pro zástupce ředitele školy pro výchovnou činnost, tak některé stanovené úkoly vůbec neprovádí (vypracování metodických učebních plánů, kontrolu plnění učebních plánů apod.). Řád v bodě č. 4, písmeno B) uvádí: „že každý zaměstnanec je podřízen jen jedinému vedoucímu, od něhož přijímá příkazy...“ a dále „že podřízenost a nadřízenost je dána organizačním členěním - funkčním schématem“. Jelikož žádné schéma vydáno nebylo, tak podřízení nemají přesně vymezené kompetence zodpovědnosti a sami ani neví, zda finální výsledky určité práce oznamují řediteli, či zástupkyni ředitele. Vymezené kompetence předsedy předmětové komise jejich vedoucí přesně neznají, nebyli s nimi prokazatelně seznámeni. Některé činnosti dle řádu vůbec nevykonávají (provádění hospitační činnosti, zodpovědnost za odborné a pedagogické vzdělávání svých metodických podřízených apod.). Vedoucí předmětových komisí žádnou metodickou činnost neprovádějí, zápisy z předmětových komisí dokumentují, že o metodické práci ve vyučovacích hodinách není ani diskutováno. Pracovní náplně třídních učitelů a učitelů konkretizovány nejsou, jedná se pouze o jejich stanovení. *Organizační řád* plně nerespektuje fungování současné organizační jednotky. Je zastaralý, v mnoha oblastech obsahuje irrelevantní a nepravdivé údaje, pro některé oblasti chybí jeho dopracování.

Organizaci vzdělávací činnosti upravuje školní řád a rozvrh hodin. Organizace přestávek neodpovídá legislativní normě, do průběhu vyučovacího dne není zařazena dvacetiminutová přestávka, která se zařazuje zpravidla po druhé vyučovací hodině (viz protokol o kontrole).

Školní řád vedle stanovení školní docházky obsahuje 27 povinností žáka. Z hlediska výchovného má řád pouze příkazový charakter, není zpracován v souladu s Úmluvou

o právech dítěte, jeho obsah je zastaralý. Mimo jiných povinností (žák je povinen přicházet do školy slušně a přiměřeně oblečen; žák zodpovídá škole za své chování i mimo školu a to také ve dnech volna a školních prázdnin) obsahuje i příkazové formulace typu (služba odpovídá za pořádek ve třídě, nemůže-li pořádek sama zaručit, je povinna označit rušitele kázně). Z těchto ustanovení vyplývá, že vedou spíše k nevhodné výchovné tendenci včetně příkazu, jak má žák sám se sebou nakládat mimo školu. Školní řád nevytváří potřebný rámec pro pozitivní fungování školy. Jako hlavní dokument školy je nesourodý, obsahuje zbytečné duplicity, některá ustanovení je nutné aktualizovat, chybí konkrétní rozpracování práv žáků na podmínky školy. Svým pojetím je pro žáky nemotivující. Z besedy se žáky vyplynulo, že mnozí obsah řádu vůbec neznají, nad některými ustanoveními se podívovali. Dle informace vedení školy by řád měl viset v každé třídě, ve skutečnosti tomu tak není.

Zápisy z jednání pedagogických rad jsou zaměřeny především na prospěch a klasifikaci žáků; provozní sdělení pro příslušné období. Oblast kvality klasifikace a hodnocení je pouze konstatována, k jejímu zlepšení nejsou stanoveny podpůrné nástroje (srovnávací prověrky, testy apod.). Zcela chybí informace vedoucí ke zkvalitnění výchovně-vzdělávací činnosti - shrnutí výsledků kontrolního systému, doporučení ke zlepšení práce pedagogů.

Ve škole je stanoveno 8 předmětových komisí, jejichž práce je zaměřena spíše na organizační záležitosti předmětu, chybí práce metodická, koncepční. Metodická činnost je koncentrována pouze na ředitele školy. Tento způsob je vzhledem k deklarovaným pedagogickým cílům školy málo účinný, neumožňuje odpovídající účast pedagogů v důležité oblasti současného vzdělávacího systému směřujícího k moderní výuce.

V roce 1997 byla zřízena Rada školy. V tomto školním roce není funkční, je neúplná, nevyvíjí činnost.

Studentská samospráva, která je složena ze zvolených zástupců třídní samosprávy, se podílí na akcích studentů (školní akademie, maturitní ples). Jako partnerský orgán pro vedení školy nefunguje, její činnost je spíše formální. Z besedy ČŠI se studentskou radou vyplynulo, že sama je málo aktivní, stejně jako i vedení školy směrem k ní.

Vnitřní informační systém je postaven na písemných týdenních informativních pokynech ve sborovně školy, k rychlé komunikaci slouží oběžník. Pravidelné provozní porady konány nejsou. Pedagogičtí pracovníci se řídí pracovním řádem vydaným MŠMT ČR. Na přenosu informací mezi pracovníky školy a žáky se podílejí třídní učitelé, oběžník, dvě základní informativní nástěnné tabule.

Vnější informační systém je založen na konzultacích pro rodiče 2x do roka, informativní schůzce pro rodiče primy a 1. ročníků. Na škole pracuje sdružení rodičů (Unie rodičů), jež je důležitým partnerem především pro oblast sponzorování studentských akcí. Veřejnost je o práci školy informována v regionálním tisku, škola vydává informační letáky se stanovenými pravidly pro přijímací řízení. Je pořádán Den otevřených dveří.

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření školy za školní rok 1998/99 poskytuje veřejnosti dostatek informací o činnosti školy. Konstatuje pouze stav školy, neprovádí analýzu, v některých oblastech má nižší vypovídací hodnotu.

Celkově má oblast organizování z hlediska kvality a funkčnosti organizačního uspořádání školy citelně slabá místa.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy využívá v operativním řízení pracovníků běžné informační a komunikační nástroje zabezpečující každodenní chod školy. Vedení pracovníků školy vychází ze zkušeností a vlastní iniciativy pedagogických pracovníků. Práce nad rámec základních povinností pedagoga je

nerovnoměrně rozčleněna a závisí především na agilnosti a patriotismu ke škole u jednotlivců.

Z rozborů hospitační činnosti a písemných záznamů ředitele školy je zřejmý respekt k osobnosti učitele. Značným nedostatkem je absence důkladné diagnostiky a analýzy metodické a didaktické stránky výuky; absentuje kontrola plnění učebních osnov včetně funkčně rozpláňovaného učiva do ročníků. Také kvantita hospitační činnosti je nedostatečná vzhledem pouze k šesti hospitačním ředitele školy; zástupkyně ředitele tuto činnost nevykonává. Vyučující tak nemají zpětnou vazbu a možnost vytváření a zkvalitňování sebereflexe, svých osobnostních a profesionálních schopností. Kvalita vedení pedagogů, jeho funkčnost, pružnost a účinnost je odvozena od funkčnosti nástrojů v oblasti kontroly, plánování, koncepční práce a organizace. Vyučující vedou sami sebe, nejsou směřováni ke kreativnímu a inovativnímu přístupu k výuce. Mnozí z nich cítí potřebu systematictějšího a profesionálnějšího přístupu, ale sami nevědí, kde a jak se inspirovat. Vedení školy jim nijak nepomáhá. V některých oblastech chybějí i podmínky zabezpečující rozvoj školy, zejména v oblasti didaktického zkvalitňování výuky.

Pro nadtarifní složky platu pracovníků školy nejsou vytvořena ani písemná, ani veřejná kritéria. Individuální přiznání osobního příplatku s časovým omezením a zdůvodněním nemá písemnou podobu. Vzhledem k rezervám v efektivní kontrolní činnosti (závěry z hospitační činnosti) není při stanovení výše osobního příplatku dostatečně zřejmé zastoupení kritéria kvality výuky. Obměnu osobních příplatků provádí ředitel školy sporadicky, závislá je především na hmotné zainteresovanosti školy než na samotné pracovitosti pracovníků. Ředitel školy a zástupkyně školy se ve svých ústních interpretacích na obsah nadtarifních kritérií rozcházel.

Plán dalšího vzdělávání pracovníků není písemně vypracován (dále DVPP). Výroční zpráva za školní rok 1998/99 obsahuje konkrétní analýzu DVPP. V minulém školním roce byla pozornost věnována vzdělávání ve výpočetní technice a několika jednodenním seminářům. V letošním roce navštívili pedagogové několik dalších akcí nabízených vzdělávacími institucemi. V rámci finančních a organizačních možností škola akceptuje iniciativu pedagogů, kdy samotná tíha sebevzdělávat se leží především na vlastní iniciativě pracovníků.

Kvalitu vedení nelze hodnotit jako systematickou, cílenou s potřebným efektem v oblasti didaktiky, aplikace informací a zkušeností z DVPP a sebevzdělávání, a to zejména v souvislosti s chybějící deklarovanou metodickou pomocí předsedů předmětových komisí a nízkou kvalitou doložené hospitační činnosti.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků má nedostatky a citelně slabá místa.

Kontrolní mechanismy

Systém vnitřní kontroly není pro celooorganizační strukturu vytvořen a jasně a přehledně vymezen mezi pracovníky vedení školy. Plán kontrolní činnosti není zpracován. Hospitační činnost provádí pouze ředitel školy, který v letošním školním roce navštívil šest vyučovacích hodin. Zástupkyně ředitele školy neprovádí hospitační činnost vůbec. Zda jsou výsledky kontrolní činnosti projednávány s pracovníky školy nelze zjistit, jelikož závěry z provozních a pedagogických rad tuto skutečnost neuvádějí. Ředitelem školy jsou prováděny pohospitační pohovory.

Hospitační činnost je prováděna spíše spontánně a nekonceptně (ze šesti návštěv jsou tři uskutečněny v jedné třídě, v současném maturitním ročníku žádná). Objem hospitační činnosti je nedostatečný. Podkladem pro plánování hospitační činnosti nemohou být ani výsledky z evaluační činnosti, protože vedení školy žádnou neprovádí. Hodnocení úrovně hospitovaných

hodin se nezabývá plněním učebních osnov a časových plánů vyučujících, pozornost je upřena na samotnou vyučovací jednotku, především na její obsahovou náplň. Některé jevy jsou při rozbořech hospitací hodnoceny zřídka (diferencování učiva, využití didaktické a audiovizuální techniky, vhodnost používaných metod a forem práce, hodnocení a sebehodnocení žáků, efektivita samostatné práce žáků). Hodnocení sledovaných hodin je převážně pozitivní. Chybí hlubší odborně didaktický rozbor hodiny se závěry, který by umožnil průběžně zlepšovat vyučování pedagogů.

Provedená kontrola pedagogické dokumentace potvrdila, že její kontrola vedením školy není dostatečná. Dle ústního sdělení se o tuto oblast dělí oba členové vedení. Ve třídních výkazech byly nalezeny některé nedostatky (např. chybí datum vydání vysvědčení, stav žactva v 2. pololetí). Zásadní nedostatky obsahuje třídní výkaz třídy primy - chybí seznam žáků, není uveden přehled prospěchu, u jednotlivých žáků chybí uvedení neomluvených hodin, datum vydání vysvědčení, průměrný prospěch, podpisy vyučujících stvrzující správnost s třídním výkazem apod. Protokol o komisionální zkoušce neuvádí předsedu zkušební komise, razítko školy, datum, podpis třídního učitele. V třídních knihách se objevuje poměrně značné množství odpadání vyučovacích hodin - např. septima 24. 9., 19. 11., 26. 11., 21. 1. SVS; 3.A 5. 1., 7. 1. ČJL, 8. 9., 7. 10. KNEJ (viz protokol o kontrole). Oblast kontroly vedení pedagogické dokumentace má citelně slabá místa.

Při sledování úrovně výsledku učení žáků a kvality práce pedagogů nevyužívá vedení školy vlastní evaluační nástroje. Písemné práce, srovnávací testy včetně oficiálních testů Kalibro, Scio nejsou zadávány.

Systém kontroly není ustanoven, rozsah kontrolních mechanismů je nedostačující, v oblastech, ve kterých jsou prováděny, je jejich účinnost neefektivní. Oblast je hodnocena jako nevyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita, rozsah a účelnost plánování mají z hlediska dalšího rozvoje školy průměrnou úroveň. Kvalita, funkčnost organizačního uspořádání je založena především na tradici školy a jejím zažitém vlastním životě, rezervy se projevují v pevně a jasně nastolených pravidlech včetně kvalitního školního řádu, oblast má citelně slabá místa. Práce pedagogů je založena především na jejich iniciativě a kreativitě. Mnozí z nich mají snahu se sebevzdělávat a pracovat na svém pedagogickém umu, ale vedení školy je v jejich snaze mnoho nemotivuje. Nejsou ani jasně daná pravidla pro stanovení nadtarifních složek. Oblast má citelně slabá místa. Systém kontroly není vytvořen, v jeho účinnosti a efektivnosti jsou výrazné nedostatky.

Kvalita řízení má citelně slabá místa.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Sedmiletý studijní cyklus je zakončen třídou oktávou, jejíž název posledního ročníku odpovídá osmiletému studijnímu cyklu. Žáci strávili na škole sedm let, ale jejich konečné vysvědčení od třídy kvinty předběhlo svým názvem jeden rok. Název tříd sedmiletého cyklu od třídy kvinty je nesprávně pojmenován, obsah učiva odpovídá vždy nižšímu ročníku. Žáci sedmiletého studijního cyklu mají studium zakončit třídou septimou.

Škola je hlavním pořadatelem recitační a autorské soutěže Macharův Brandýs. Tato soutěž se stává pro město tradicí a je výzvou pro mladé začínající tvůrce, kteří vytvářejí první literární pokusy a mají rádi mateřský jazyk a práci s ním.

Škola pořádá výměnné pobyty a zájezdy do zahraničí (Francie, Holandsko, SRN, Velká Británie).

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol č. j. 12 113/99-21
- Vzdělávací koncepce školy do r. 2002
- Organizační zajištění školního roku 1999 - 2000
- Organizační řád
- Školní řád
- učební plány, učební osnovy, časové rozvržení učiva
- třídní výkazy
- třídní knihy v hospitovaných třídách
- podkladová dokumentace ředitele školy před inspekcí
- rozvrh hodin
- hospitační záznamy
- zápisy z pedagogických rad
- sešity, písemné práce žáků, práce žáků
- podpůrná dokumentace ředitele školy z oblasti řídicí činnosti
- výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/1999
- personální dokumentace školy

ZÁVĚR

Řízení školy:

Styl řízení školy založený především na tradici školy a vlastní iniciativě pedagogických pracovníků není zabezpečován jasně vymezenými organizačními pravidly, pro pedagogy nejsou tvořeny podnětné motivační prvky, absentuje kvalitní kontrolní činnost a objektivní posuzování úrovně výchovně-vzdělávací práce pedagogů. Ze strany vedení školy není kladen dostatečný důraz na zavádění moderních metod a forem práce výuky. Významným negativem je nerespektování právních norem.

Celkově má kvalita řízení školy citelně slabá místa.

Podmínky výchovně-vzdělávací práce:

Škola se nachází ve vlastní důstojné budově spolu s přílehlými pozemky.

Materiálně technické podmínky pro výuku sledovaných předmětů mají standardní úroveň. Odborné učebny přírodovědných předmětů mají velmi dobrou vybavenost, naopak předměty humanitní funkční odborné učebny postrádají. Žákům slouží žákovská knihovna. Studovna vybudována není. Rezervy jsou ve vybavenosti didaktickou technikou a jejím využití, v podnětnosti kmenových tříd pro výuku nejrůznějších předmětů a velmi chabém stavu a vybavení sociálních zařízení.

Personální podmínky mají velmi dobrou až vynikající úroveň.

Materiálně technické podmínky jsou hodnoceny jako průměrné; personální podmínky jako vynikající.

Průběh výchovně-vzdělávací práce:

Škola zajišťuje výuku čtyřletého a víceletého gymnázia se všeobecným zaměřením.

Organizace vyučování v převážné většině byla charakteristická tradičním frontálním přístupem, metody, formy výuky neumožňují výraznější aktivní účast žáků při výuce a rozvoj jejich kompetencí. Na druhé straně se u mnohých z nich projevovala snaha a pedagogický um žáky vtáhnout do vyučovacího procesu a pomocí různých vyučovacích metod jim vytvořit prostor pro samostatné učení.

Pozitivem školy je dostatečná nabídka volitelných předmětů, které si žáci volí především v souladu s jejich další studijní orientací.

Škola nepracuje na žádném projektu, ani žádný nevytváří.

Celkově má kvalita výuky pozitiva a negativa v rovnováze; má průměrnou úroveň.

V průběhu inspekční činnosti nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Doporučení řediteli školy:

- propracovat organizační strukturu školy s jasnými pravidly
- přepracovat školní řád
- zintenzivnit vedení pedagogů v jejich vlastní aktivitě směřující k účinnější výuce
- vytvořit kontrolní systém, realizovat jej, se závěry seznámit kontrolované pracovníky
- zvýšit kvalitu a kvantitu hospitační činnosti
- v hospitační činnosti klást větší důraz na hodnocení sledovaných hodin
- provádět důslednou kontrolu pedagogické dokumentace
- propracovat časově-tematické plány u pedagogů tak, aby sloužily jako pracovní a koncepční materiál pro daný předmět
- organizovat lyžařské výcvikové kurzy v souladu s metodickými pokyny MŠMT ČR

Vývoj školy od poslední inspekční návštěvy

Orientační inspekce č. j. 036 54/99-03017 ze dnů 2. a 3. března 1999 byla zaměřena na dílčí zjištění: hodnocení materiálně technických podmínek - v této oblasti zůstává nadále standardní situace; hodnocení personálních podmínek z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti zůstává nadále velmi dobré až vynikající; na úroveň plnění učebních osnov, kde nebyly shledány nedostatky, rozsáhlejší inspekční činností bylo zjištěno neplnění osnov související s nesystematickou prací v oblasti plánování a rozvržení učiva v některých třídách; hodnocení kvality vyučování bylo ve vybraných předmětech celkově hodnoceno jako spíše nadprůměrné, současná inspekční návštěva, jež se promítla do rozsáhlejšího počtu vyučovacích hodin, hodnotí úroveň ve sledovaných předmětech jako průměrnou. Výsledky vyučování žáků nebyly předmětem současné inspekce.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Iva Kadeřábková
Členové týmu	Mgr. Jaroslav Černý
	Mgr. Petr Drábek
	PaedDr. Vladimír Krieg
Pracovnice ústředí ČŠI	Mgr. Vladislava Coufalová

V Příbrami dne 25. května 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. 5. 2000

Razítko

PhDr. Miloslav Tobrman

.....

Podpis ředitele

Předmětem orientační inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	15. 6. 2000	025 117a/00-05019
Zřizovatel	15. 6. 2000	025 117b/00-05019

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
6. 6. 2000	025 140/00-05019	Připomínky byly podány